

PAGINI ISTORICE ÎN OPERA LUI TATTARESCU*

Nazen Ștefania Peligrad**

Keywords: Tattarescu, *Renașterea României*, *Nemesis*, *Unirea Principatelor*, Nicolae Bălcescu, The 1848 Revolutionary Movement

Abstract: Our research is applied to the political-historical and Christian implications in the most representative paintings of Tattarescu. The main focus will be on the painting *Renașterea României* (*Rebirth of Romania*, Fig. 1). The other works are *Nemesis* (Fig. 2), and *Unirea Principatelor* (*The Unification of the Principalities*, Fig. 3). These works bring forth the debate on the significances and symbolism of historical paintings in the Romanian arts. The above-mentioned paintings can be considered to be an allegorical triptych intended to give a political-historical meaning to the author's creation, Tattarescu being a supporter of the 1848 revolutionary movement. It is by no means an accident that he entered the Frăția group, and had a longstanding friendship with Nicolae Bălcescu. The *Rebirth of Romania* is one of the most important works of the painter and one of the few that give a glimpse in the process of its creation as a work of art – Romania, identified as a sleeping woman (the first phase), followed by the developments proposed by Bălcescu for enhancing the symbolism (the final phase depicts the young woman covered by a veil that is raised by an angel). *Nemesis* (1853), the goddess of revenge, enabled Tattarescu to represent the last moments experienced next to Bălcescu (who died in 1852), and to convey the significances of the existence of the antibonapartists' club Nemesis. The Unification of the Principalities sums up, in art form, the national feelings of Romanians.

Cuvinte cheie: Tattarescu, *Renașterea României*, *Nemesis*, *Unirea Principatelor*, Nicolae Bălcescu, Revoluția de la 1848.

Rezumat: Cercetarea noastră cuprinde un studiu urmărind conotațiile politico-istorice și creștine din cele mai reprezentative opere ale lui Tattarescu. Atenția va fi concentrată pe lucrarea *Renașterea României* (Fig.1). Celelalte creații artistice sunt *Nemesis* (Fig.2) și *Unirea Principatelor* (Fig.3). Aceste lucrări aduc în discuție semnificațiile și simbolismul picturii istorice din arta plastică românească. Compozițiile pot fi privite ca o triadă alegorică menită să dea o semnificație politico-istorică, artistul fiind un adept al mișcării revoluționare. Nu întâmplătoare a fost intrarea lui în grupul Frăția și prietenia strânsă cu Nicolae Bălcescu. *Renașterea României* este una dintre cele mai importante lucrări de artă ale pictorului și printre puținele unde se poate reconstitui traseul ascendent al compunerii ei într-o formă plastică – România identificată într-o femeie adormită (într-o primă fază), urmată de sugestiile lui Bălcescu pentru sensurile acestei lucrări (forma finală – tână femeie acoperită de un voal este ridicată de un înger). Prin pictura *Nemesis* - zeița răzbunării (1853) Tattarescu a imortalizat ultimele clipe trăite alături de Bălcescu și a preluat semnificațiile existenței clubului revoluționarilor antibonapartiști *Nemesis*. *Unirea Principatelor* concentrează prin geneza formelor sentimentul național al poporului român.

Privite în ansamblu aceste lucrări sunt un manifest politic fățiș în sprijinul Revoluției de la 1848, purtând ideile revoluției din anul 1789 din Franța, chiar dacă susținătorii ei încetaseră să mai trăiască (lucrarea *Nemesis*).

Renașterea României este una din cele mai reprezentative creații ale lui Gheorghe Tattarescu marcând printr-o simbioză completă politico-religioasă credința creștină ca esență spirituală a poporului român. Prin această creație artistică Tattarescu a fost printre primii artiști care au creat o pictură militantă alături de Negulici, Iscovescu și Rosenthal.¹ În studiul de față ne propunem o interpretare mai puțin obișnuită a acestei compoziții alegorice. Credem că această pictură este la bază un tablou religios încărcat vizibil cu conotații istorice. La 7 ianuarie 1849 Tattarescu s-a întors la Roma unde a închiriat un atelier pe Via Mario di Fiori. Aici a început studiile și schițele pregătitoare pentru lucrarea *Renașterea României*. În anul 1849 i-a scris lui Crețulescu: „Îndată ce am sosit la Roma... mi-am luat un studio, unde am și început un tablou adătat (dedicat, n.a.) țării”.² Tattarescu vorbea despre primele faze ale acestui studiu: „Este o alegorie imaginată într-o femeie care doarme somnul de secole, un înger o scoală și îi arată semnele religiei, științei și frumoaselor arte. Apoi pentru a arăta mai bine țara noastră, am pus (simbolul) stăpânul Dunării de o parte și în cealaltă pe un bătrân cioban care

* Comunicare susținută în cadrul simpozionului *Arhitectură. Restaurare. Arheologie* în anul 2009 (ARA/10).

** Nazen Ștefania Peligrad: Muzeul Municipiului București.

¹ Wertheimer-Ghika 1971, p. 32.

² *Ibidem*, p. 23.